

for både ved dronningens jubilæum og ved dronningens runde fødselsdag.

Jeg synes, vi skal lægge vægt på, at konklusionen på debatten her i dag også bliver en anerkendelse af det utrolig værdifulde arbejde, som kongehuset udfører under ledelse af dronningen.

Jeg vil derfor også bekræfte, at vi har et lovgrundlag her, som selvsagt lever op til det, der er blevet nævnt af flere af ordførerne, og at vi har et velfungerende kongehus, og derfor skal vi selvfølgelig også have en moderne og gennemskuelig lovgivning på det her grundlag.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det principielle i den her sag er jo, hvordan der lovgives. Og det, statsministeren fortalte befolkningen og Folketinget lige før, var, at når man indsætter en sætning i en lov, der hedder, at man kan give godtgørelse til diplomater med flere, så dækker ordene »med flere« kongehuset. Jeg mener, at det kræver en relativt god fantasi, og vi har endnu ikke noget sted, i forarbejder eller i andre bemærkninger til dette lovforslag, set, at »med flere« skulle forstås som »herunder kongehuset«.

Nu har vi stillet spørgsmål til det igen, og jeg synes, det er lidt vigtigt, og det har ikke noget som helst med kongehuset at gøre, at vi sikrer os, at når vi lovgiver, så lovgiver vi på en måde, der er klar, og at vi ikke bagefter bortforklaringene og siger, at det var i orden, at det blev gjort på den måde.

Jeg vil fastholde den konklusion, vi har prøvet at drage nogle gange: at der ikke var noget lovgrundlag for momsrefusion i næsten 20 år. Men der bliver mulighed for at svare på det igen i udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget og forslaget til folketingsbeslutning henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod

dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 48:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvilke overvejelser har regeringen med henblik på at bringe det danske kongehus i pagt med det 21. århundrede, herunder hvad der kan læres af moderniseringer, som er blevet gennemført i Sverige og England?«

Af Søren Søndergaard (EL), Keld Albrechtsen (EL), Jette Gottlieb (EL), Søren Kolstrup (EL) og Frank Aaen (EL).

(Forespørgslen anmeldt 27/2 2001. Fremme af forespørgslen vedtaget 2/3 2001).

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg gør opmærksom på, at afstemninger om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til tirsdag den 8. maj 2001.

Begrundelse

Søren Søndergaard (EL):

Som det jo formentlig er gået op for de fleste, er Enhedslisten imod monarkiet. Ideen om, at særlige personer er udvalgt ikke af folket, men af Gud til at være statsoverhoveder, er efter vores opfattelse absurd og i modstrid med selve kerne i demokrati.

Det samme er ideen om, at denne udvalghed følger blodet, at retten til at være statsoverhoved går i arv inden for den samme familie fra generation til generation.

I det spørgsmål står Enhedslisten på samme side som den store franske revolution i 1789, som de borgerlige revolutioner i 1800-tallets Europa, og vi står på den samme side som arbejderbevægelsen inklusive Socialdemokratiet stod på i sin ungdom, nemlig at være imod kongedømmet og for republikken.

I Enhedslisten er vi fuldstændig klar over, at vores synspunkter på det her område kun deles af 15 pct. og allerhøjest 20 pct. af befolkningen. Vi respekterer, at der er et stort flertal, som ønsker monarkiet, men vi mener ikke, at det faktum bør forhindre en løbende diskussion af, hvordan monarkiet fungerer, og hvordan det løbende kan

tilpasses samfundet. Ret beset er det jo lige præcis, fordi det danske kongedømme har undergået dramatiske forandringer siden enevælden, at det stadig er en folkelig opbakning.

Formålet med forespørgslen her i dag er at diskutere, hvilke ændringer af kongedømmet som bør overvejes for i højere grad at bringe det i pagt med det 21. århundrede.

Den diskussion foregår ikke bare i Danmark, den diskussion foregår alle steder, hvor der stadig er monarkier, det er ikke så mange steder, men der er steder, hvor der stadig er monarkier, og den har allerede ført til vigtige moderniseringer bl.a. i Sverige og Storbritannien. Vi mener, at vi skal se på de moderniseringer, og hvis det er rimeligt lære af dem.

Op til den her forespørgsel er der som forberedelse stillet en række skriftlige spørgsmål gennem Retsudvalget ... (*Statsministeren har forladt salen*). Er dette en forespørgsel til statsministeren? Jeg er ikke helt klar over det.

Tredje næstformand (Margrete Auken):
Ja, det er rigtigt.

Søren Søndergaard (EL):
Det er åbenbart for stærk kost.

Tredje næstformand (Margrete Auken):
Ja, så må vi lige udsætte mødet i 5 minutter.

Mødet udsat kl. 11.35

Mødet genoptaget kl. 11.40

Tredje næstformand (Margrete Auken):
Mødet er genoptaget, og ordføreren for forespørgerne kan hermed få ordet for de sidste to tredjedele af sin begrundelse.

Søren Søndergaard (EL):
Det, jeg kom til før afbrydelsen, var, at vi er fuldstændig klar over, at vores synspunkter kun deles af en lille del af befolkningen, men vi mener ikke, at det bør forhindre, at der løbende er en diskussion af, hvordan monarkiet fungerer. Ret beset er det lige præcis, fordi det danske kongedømme har undergået dramatiske forandringer siden enevælden, at der stadig er en folkelig opbakning.

Formålet med forespørgslen her i dag er at diskutere, hvilke ændringer af kongehuset som bør overvejes for i højere grad at bringe det i pagt med det 21. århundrede. Den diskussion foregår jo ikke bare Danmark. Den foregår alle steder, hvor der stadig er monarkier, og den har allerede ført til vigtige moderniseringer bl.a. i Sverige og Storbritannien, som vi synes vi skal lære af, hvis der er ting, som vi synes er rimelige.

Op til denne forespørgsel er der som forberedelse stillet en række skriftlige spørgsmål gennem Retsudvalget. Det er et par måneder siden. Da der endnu ikke er kommet svar på disse spørgsmål, ser jeg frem til at få dem besvaret i statsministerens redegørelse.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):
Jeg synes, det er væsentligt at få understreget endnu en gang, at vi i regeringen er af den opfattelse, at det danske kongehus er overordentlig velfungerende. Dronningen og de øvrige medlemmer af kongehuset udfylder på bedste vis den rolle, kongehuset har i et moderne, repræsentativt demokrati.

Heldigvis er der tale om en opfattelse, som regeringen ikke står alene med, for opfattelsen deles jo af et ganske overvældende flertal i befolkningen, og efter dagens første behandling af regeringens lovforslag om ændring af civillisteloven m.v., kan jeg med tilfredshed notere, at også blandt partierne i Folketinget står der stor respekt om medlemmerne af kongehuset og den måde, de forvalter deres rolle på.

På den baggrund kan det næppe komme som den store overraskelse, at regeringen ingen overvejelser har om initiativer til radikale ændringer i kongehusets stilling, ændringer, som kun nyder støtte blandt et mindretal i såvel befolkningen som her i Folketinget.

Jeg synes, at hr. Søren Søndergaards retorik, som jo refererer meget til tidligere historiske tiders revolutionære tilstande, ikke helt stemmer med nutiden, i hvert fald ikke her i landet, og derfor kan jeg naturligvis heller ikke erklære mig enig i den form for argumentation.

Den store opbakning til kongehuset som institution betyder selvsagt ikke, at kongehuset ikke bør følge med tiden, og at utidssvarende forhold blot skal køre videre. Det er imidlertid regerings opfattelse, at kongehuset rent faktisk er

fulgt med tiden og således er i pagt med samfundsudviklingen i øvrigt.

Regeringen har derimod kunnet konstatere, at det regelsæt, der skal danne rammerne for kongehusets virke, som jo tilrettelægges i et samarbejde mellem regeringen og Folketinget, har ladet en del tilbage at ønske især med hensyn til gennemsigtighed og med hensyn til klarhed, og det er i det lys, man skal se regeringens initiativ med lovforslaget om ændring af civilisteloven, der som nævnt tidligere i dag lægger op til en modernisering og ajourføring af en række forhold omkring kongehuset. Lovforslaget viser regeringens støtte til øget gennemsigtighed omkring kongehusets forhold.

Jeg vil også gerne understrege, at regeringen ikke vil medvirke til indblanding fra statens side i kongehusets private forhold såsom regnskabsaflægning i videre omfang end i dag.

Der har så også været debat om medarbejderforholdene i kongehuset, og jeg kan til Enhedslistens spørgsmål og kommentar hertil oplyse, at hofmarskallen over for Statsministeriet har oplyst følgende:

»Den nuværende ordning er en følge af Hendes Majestæt Dronningens særlige stilling, hvorefter dronningen ikke kan trækkes for en dommer eller en arbejdsret. Alle er bekendt hermed, før de ansættes ved hoffet. Men hvis medarbejderne, når vi til foråret 2002 skal forhandle overenskomst igen, vil anse dette for et væsentligt spørgsmål, vil vi være åbne over for en tvistløsningsmodel, der ikke bryder med grundloven. Der kan f.eks. blive tale om en voldgiftsordning.«

Jeg kan i øvrigt tilføje, at en sådan model ikke er ukendt, f.eks. har Folketinget en sådan model.

Jeg skal herefter sammenfatte: Jeg kan på den baggrund for regeringens vedkommende sige til den stillede forespørgsel, at kongehuset er en velfungerende institution, som nyder stor folkelig og politisk opbakning. Regeringen finder ikke behov for yderligere ændringer i forhold til den modernisering, der lige er foreslået, og som Folketinget i dag har haft til første behandling.

Forhandling

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil godt takke statsministeren for besvarelsen og sige, at allerede på et punkt, som jeg vil uddybe lidt nærmere, var der jo en nyhed i talen, nemlig om de konkrete løsningsmodeller,

man kunne forestille sig i forhold til de ansatte ved hoffet.

Så kan man selvfølgelig have den opfattelse, at den ændring var kommet fuldstændig uafhængig af, at der har været en diskussion, som ikke specielt har været ført her, men i pressen.

Jeg tror og har den opfattelse, at en demokratisk diskussion altid er godt, og at det nogle gange er med til at rykke lidt ved det, som man måske selv opfatter som givet, og også er med til at udvikle ens egne synspunkter. Derfor har jeg en grundlæggende tiltro til, at når der har været en demokratisk debat bl.a. i pressen omkring de her spørgsmål, så er det med til at skaffe nogle konstruktive løsninger.

Det er jo rigtigt, at et af de udestående problemer er – det kan så være, at det bliver løst – forholdene for de ansatte ved hoffet. Hofansatte kan ikke få en overenskomst på grund af artikel 25 i enevældens forfatning fra 1665. Og hvis der er nogen, der skulle lide af den vildfarelse, at enevældens forfatnings artikel 25 fra 1665 ikke eksisterer, så gør den det altså.

Ifølge de ansatte ved hoffet eller i hvert fald ifølge deres talsmand, Bjørn Kvist Ottens, fra Hofffunktionærforeningen, så betyder det, at man ikke kan få en overenskomst, at man i nogle spørgsmål står retsløst.

Fra Hofffunktionærforeningens side, formandens side, er man kommet med forskellige forslag til, hvordan det kunne løses: Hofansatte kunne fremover ansættes direkte af staten. Man kunne også forestille sig den model, at hofansatte blev ansat under hofmarskallen, som ikke er beskyttet af den immunitet, som kongehuset nyder i henhold til enevældens forfatning fra 1665.

Jeg synes, det er interessant at bemærke, at hofmarskallen, Søren Haslund-Christensen, i dag er citeret i Politiken for, at de ændrede ansættelsesforhold for hoffets ansatte i sidste ende er et politisk spørgsmål. Jeg ved ikke, om det er et korrekt citat, men det er det citat, der er. Og det viser i hvert fald – hvis citatet er korrekt – at uanset om vi kan lide det eller ej, så kan netop spørgsmålet om deres præcise ansættelsesforhold blive et spørgsmål for det her Folketing, f.eks. hvis man skal lave en overgang til statsansættelse.

Så det er ét eksempel på et område, som vi mener der absolut er grundlag for at debattere i den fortsatte debat.

Et andet spørgsmål, der er grundlag for at debattere videre, og som jo blev stillet som spørgsmål i Retsudvalget for 2 måneder siden, hvor

der ikke ligger noget svar, og hvor statsministeren heller ikke gav noget svar her, er: Hvem omfatter kongehuset egentlig?

I artikel 25 i enevældens forfatning om kongefamilien er det jo klart, at den står over den danske lovgivning, og den er stadig gældende. Men hvem er det? Artikel 25 siger: »at de kongelige prinser og prinsesser af blod ikke skal svare for en underdommer, men kun for kongen eller hvem han særlig har forordnet hertil.«

Men hvor er definitionen på, hvem det er? Mig bekendt eksisterer den ikke. Vi har i hvert fald prøvet at spørge om det, men vi har ikke kunnet få nogen forklaring på, hvem der egentlig er defineret som hørende under den paragraf. Det synes vi da også er meget relevant at få afklaret. Ellers vil vi endnu en gang her have et område, hvor der eksisterer en uklarhed om, hvad et så vigtigt område omfatter.

Den tredje ting, jeg vil nævne og her i modsætning til statsministeren, er, at vi ønsker en opdeling mellem den økonomi, som dronningen får for at være dronning, som medlemmerne af det kongelige hus får for at være medlemmer af det kongelige hus, og så deres privatøkonomi.

Vi ønsker ikke snagen i de penge, som de får af det offentlige for at styre, og heller ikke i de private gøremål og nødvendige private udhold. Men vi har altså den opfattelse, at hvis kongefamilien eller medlemmer af det kongelige hof f.eks. investerer i aktier og obligationer, så skal det behandles, som når alle andre investerer i aktier og obligationer, for det har intet at gøre med den kongelige gerning. Der står intet sted, at den kongelige gerning omfatter aktieinvesteringer. Og her mener vi, det må være muligt at lave sådan en skelnen, og det vil vi også tage op i den fortsatte debat.

På baggrund af de her ting, jeg har nævnt her, og mange andre, som jeg ikke har nået, vil jeg på vegne af SF og Enhedslisten fremsætte et:

Forslag til vedtagelse

»Det er Folketingets opfattelse, at et demokrati forudsætter, at alle samfundets institutioner er tidssvarende. På den baggrund opfordres regeringen til at igangsætte et udredningsarbejde vedrørende kongehuset med henblik på eventuelle ændringer, f.eks. svarende til dem, der er gennemført i Sverige og Storbritannien.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 103).

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se overfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingerne.

Ole Løvig Simonsen (S):

Enhedslisten har stillet følgende forespørgsel: »Hvilke overvejelser har regeringen med henblik på at bringe det danske kongehus i pagt med det 21. århundrede, herunder hvad der kan læres af moderniseringer, som er blevet gennemført i Sverige og England?«

Jeg deler helt regeringens opfattelse af, at det danske kongehus i dag er overordentlig velfungerende. Overalt, hvor jeg kommer frem, står der stor respekt omkring de opgaver, dronningen og de øvrige medlemmer af kongehuset løser til gavn for det danske samfund.

Vi har i den danske grundlov valgt at have en regent som en del af et moderne repræsentativt demokrati. Det danske kongehus nyder stor sympati og respekt i befolkningen. Folketinget og Folketingets partier skal netop derfor gøre opmærksom på kongehuset som en del af et levende demokrati i et samfund i rivende udvikling. Jeg mener, at kongehuset er fulgt med tiden.

Med regeringens lovforslag er der lejlighed til at gennemgå de regler, som hidtil har været gældende for kongehusets virke, og jeg bemærkede, at statsministeren sagde, at rammerne for kongehusets virke har ladet en del tilbage at ønske, især med hensyn til gennemsigtighed og klarhed. Derfor er det endnu mere tilfredsstillende, at der nu bliver taget en række initiativer, der gør, at civillisteloven bliver moderniseret og forenklet, i øvrigt i fuld overensstemmelse med kongehusets egne ønsker.

Jeg mener, at regering og Folketing med dette lovforslag respekterer kongehusets integritet, således at der ikke er tale om indblanding fra samfundets side i kongehusets private forhold. Jeg finder, at regeringen og det store flertal i Folketinget med opbakningen til lovforslaget om ændring af civillisten har vist sin imødekommethed over for at kunne modernisere rammerne om kongehuset.

På denne baggrund skal jeg afvise det fremsatte forslag til vedtagelse.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Enhedslisten spørger: Hvilke overvejelser har regeringen med henblik på at bringe det danske kongehus i pagt med det 21. århundrede, herun-

der hvad der kan læres af moderniseringer andre steder, og så nævnes der nogle andre kongehuse.

Men altså, at det skulle være regeringen, der skulle bringe kongehuset i overensstemmelse med det 21. århundrede! Ærligt talt, svaret må være: Det kan kongehuset godt selv finde ud af. Det har kongehuset vist, at det selv kan finde ud af.

Jeg blev lidt inspireret af at høre hr. Frank Aaens store historiske interesse for momsloven. Nu er jeg ikke klar over, om Enhedslisten overhovedet har noget kendskab til folkestyrets historie, om det overhovedet interesserer, men jeg vil godt repetere et par ting.

Det var monarkiet, der forberedte folkestyrets indførelse. Det var Christian VIII, som så ikke nåede det, men videregav beskeden til sin søn, Frederik VII, der så indkaldte kloge mennesker til at forberede en ny forfatning.

Og hvad mange har fuldkommen overset, så fejrer vi altså den 24. juli i år 100-året for parlamentarismens indførelse. Det var ikke noget, Folketinget selv kunne gennemføre, for Højre-regeringen, som ikke var i pagt med Folketinget, blev jo siddende. Næh, det var kongen, der indførte parlamentarismen ved den 24. juli 1901 at udnævne en Venstreregering, en regering, der var i pagt med Folketingets flertal. Og siden har vi haft parlamentarismen som styreform.

Det er nok værd at minde om, når Enhedslisten altså mener, at det danske monarki er ude af trit med tiden.

Vi har i Venstre naturligvis den holdning, som også statsministeren har givet udtryk for, at vi har et velfungerende monarki. Vi har et monarki, som er et folkeligt samlingspunkt, som er et folkeligt holdepunkt. Vi har et kongehus, som er vældig respekteret ikke bare herhjemme, men også ude omkring, og som repræsenterer Danmark på fornem vis, når de foretager rejser i udlandet.

Vi synes i Venstre, at kongehuset selv har formålet at forene den fortid, den historie, der skal være i et kongehus, med nutiden, og at holdningerne i kongehuset peger ind i fremtiden. Kongehuset behøver ikke nogen vejledning fra regering eller Folketing. Det kongelige hus' medlemmer kan godt selv finde ud af at passe deres arbejde.

I det omfang, Folketinget skal lovgive om rammerne for monarkiets virke, så er det selvfølgelig helt naturligt, at man følger op på de aktuelle debatter, vi har haft herinde om lovkvali-

tet og om retssikkerhed. Og det er det, vi netop har diskuteret i forbindelse med statsministerens lovforslag. Vi opfatter netop det lovforslag som et skridt for at komme i overensstemmelse med den holdning, jeg før nævnte, om lovkvalitet og retssikkerhed.

Venstres svar er altså, at vi ikke har noget ønske om at ændre på monarkiet, og vi har heller ikke noget ønske om, når der kommer en grundlovsændring, overhovedet at ændre på monarkiets stilling.

Med hensyn til Enhedslistens – undskyld, jeg siger det – meget lidt kongelige fnidder, så har vi det med den kongelige familie som med alle danske familier den grundholdning, at statsmagten skal blande sig mindst muligt.

Gitte Seeberg (KF):

I Det Konservative Folkeparti synes vi også, at den forespørgsel, som Enhedslisten har rejst til statsministeren, er inderlig overflødig.

Vi har allerede behandlet regeringens lovforslag under forrige punkt på dagsordenen, lovforslag nr. L 223, og med det lovforslag lægger man op til at præcisere nogle ting, der allerede har været gældende i forvejen.

Vi har i Det Konservative Folkeparti ikke noget ønske om at ændre på gældende lovgivning eller andre ting, som vedrører kongehuset. Det sagde jeg under mit tidligere ordførerindlæg, og det er der ingen grund til at gentage her.

Vi har, som både statsministeren og Venstres ordfører var inde på, et velfungerende demokrati og et kongehus, hvorom der står stor respekt.

Men andre ord: Vi har intet behov for at følge Enhedslisten i deres ønske om en forespørgsel og selvfølgelig heller ikke det forslag, som Enhedslisten har fremsat til vedtagelse, så det afviser vi herved.

Aage Frandsen (SF):

Monarkiet er i udpræget grad utidssvarende. Det er en anakronisme. Det hører ikke hjemme i et demokrati, som bygger på folks selvbestemmelsesret, som også bygger på princippet om, at ingen skal være født med bestemte privilegier. Det er et levn fra enevælden. Derfor burde man selvfølgelig afskaffe monarkiet og indføre republikansk styreform.

Når det alligevel er sådan, at der er et stort flertal, og det er der, for at bevare monarkiet, så hænger det givetvis sammen med, hvis vi ser bort fra Christian X i 1920 under påskekrisen, at ingen monarker i Danmark efter parlamentarismen

mens indførelse i 1901 har antastet Folketingets magt og kompetence.

Det medvirker formentlig også til monarkiets styrke, at den nuværende monark, ligesom forgængerer har levet op til den rolle, der ligger i monarkiet med hensyn til, hvad monarkens funktion er, sådan at man så siger, at det er en udmærket form.

Jeg kan ikke undlade lige at knytte en bemærkning til fru Birthe Rønn Hornbechs historiske redegørelse. Det var interessant at høre om, hvordan parlamentarismen blev indført i 1901; jeg tror ikke, de brave Venstremænd dengang var helt opmærksomme på, at det var sådan noget, som Christian IX gjorde. Han blev tvunget til det, og det tog 30 år, inden demokratiet blev gennemført på det punkt.

Det, jeg så her vil knytte nogle bemærkninger til, er monarkiet i forhold til det mere principielle forfatningsmæssige, som kun kan ændres i forbindelse med en grundlovsændring, og dernæst hvad vi kunne gøre nu, for at monarkiet blev tidssvarende.

På to punkter er monarkiet, når vi ønsker at have monarkiet, helt utidssvarende, men det er det i henhold til vores forfatning. Det ene punkt er dronningerunderne, hvor vi helt klart mener, man kunne gøre det som i Sverige, lade Folketingets formand udøve den funktion, i stedet for at man stadig væk skal have en ceremoni, som om det var en slags enevælde.

Det andet punkt er monarkens medvirken i forbindelse med statsråd. Da vi fik vores første grundlov i 1849, medvirkede monarken ikke i forbindelse med statsrådet, fordi monarkens medvirken i statsrådet blev opfattet som en rest af enevælden, og derfor var monarken ikke med ved statsråd i 1849.

Så har vi et tilbageslag i 1850'erne, hvor vi får en grundlovsændring tvunget igennem af højrekræfter, som inderbar, at monarken kom til at føre forsæde i statsrådet. Det var en væsentlig del af Venstres forfatningskamp igennem slutningen af 1800-tallet at få monarken ud af statsrådet, og vi mener stadig væk, at det er et fuldstændigt levn fra fortiden, at det er, som det er i dag.

Det er de principielle ting omkring forfatningen, som vi selvfølgelig vil arbejde for at ændre, når vi engang skal have en grundlovsændring.

Så er der de helt aktuelle ting, hvor jeg vil sige, at det også er et levn fra fortiden, at dronningen uddeler kors og stjerner, som i mange tilfælde intet siger om de pågældende personers ind-

sats for Danmark. Det siger noget om, at de måske ikke har lavet noget forkert. Det er sådan set ikke altid tilstrækkeligt til at skulle have noget, skulle man synes, men sådan er det åbenbart. Der er altså også en hel del mennesker, der siger, at den slags vil de ikke have, og det synes jeg kan være udmærket at de gør.

Den anden del er så det, vi egentlig debatterede i forbindelse med behandlingen af det foregående lovforslag omkring kongehuset og den kongelige familie. Og der mener vi, at man burde se på en række af de privilegier, som kongehuset har, og så understrege, at der er nogle ting, som selvfølgelig, når man har et kongehus, skal være et kongehus' privilegier, men så også se på de ting, hvor man kan sige, at det ingen mening har, at den kongelige familie skal have de privilegier. Og det gælder ikke mindst spørgsmålet om beskatning af aktier og obligationer.

Vi synes stadig væk også med hensyn til den dér lukkethed, at kongehuset også ville være tjent med det, hvis man åbnede på samme måde, som vi har set i andre nordiske lande, hvis kongehuse ikke just – i hvert fald for det britiskes vedkommende – sådan glimrer ved at være moderne.

Med de bemærkninger kan jeg sige, at vi synes, man burde arbejde videre med at få et moderne monarki. Der er nogle ting, som vi vil ændre i forbindelse med grundloven, den tid kommer nok. Og så er der nogle ting, vi synes man burde kunne gøre allerede nu, og det er det, der er baggrunden for, at vi er sammen med Enhedslisten om et forslag til vedtagelse.

Pia Kjærsgaard (DF):

Ja, men også Dansk Folkeparti synes, at det her har været, jeg vil godt tillade mig at sige en direkte utidlig debat, en underlig debat. Og hvis man er så interesseret, som både Enhedslisten og SF giver udtryk for, i at afskaffe kongehuset, så burde det jo egentlig være det, vi debatterede.

Men det, som begge partier forsøger at give indtryk af, er, at man nu vil lave det lidt anderledes, nærmest af hensyn til kongehuset. Jeg har altså svært ved at forstå den form for politik, eller hvad det nu er.

Jeg skal klart tilkendegive, at Dansk Folkeparti er inderligt tilfreds med verdens ældste kongedømme, som vi jo har i Danmark. Det er over et tusind år gammelt og er i den grad rodfæstet i den danske befolknings bevidsthed. Enhedslisten forsøger nu at skabe et billede af, at vi har et kongehus, der endnu ikke er kommet ud over

enevældens tid. Det udtryk er faktisk blevet brugt her gentagne gange i dag. Man vil forsøge at skabe splid og mistænkeliggørelse, og der er ikke den fjerneste grund til at mistænke nogen for noget. Og man vil forsøge at ændre love og regler, hvor det overhovedet ikke er nødvendigt.

Når det drejer sig om; at et medlem af kongefamilien f.eks. ikke kan dømmes ved domstolene, så er der jo tale om et grundlovsanliggende. I grundlovens § 13 står der højt og tydeligt, at kongen er ansvarsfri, og at hans person er fredhellig.

Og så står man så sandelig også under denne her debat og diskuterer grundlovsændringer. Altså vi er ved at komme langt omkring, må jeg sige.

De årlige bevillinger til dronningen og det kongelige hus er på små 70 mio. kr., og vi mener i Dansk Folkeparti, at det er nogle af de bedste penge, der er givet ud. Hendes Majestæt Dronning Margrethe gør et fantastisk godt stykke arbejde. Hun besøger store dele af Danmark hvert evig eneste år. Hun spreder glæde ved sin tilstedeværelse, og i udlandet kan jeg ikke forestille mig nogen som helst bedre repræsentant for Danmark end dronningen. Hun er velforberedt til sine opgaver og gør derfor monarkiet og dermed Danmark meget stor ære.

Det har selvfølgelig også medført, at netop det, at Danmark har et kongehus, er med til at sætte vores land på verdenskortet, noget, som man slet ikke kan måle i kroner og øre, noget, som vi bare hver især skal værdsætte, fordi det gavner Danmark.

Hvis man besøger Amalienborg Slotsplads en ganske almindelig sommersøndag, vil man se turister i massevis flokkes på pladsen. Det gør de naturligvis, fordi de har hørt om vores dronning og godt vil se de bygninger, det område, hvor hun og hendes familie bor.

På de kongelige fødselsdage viser danskerne, at vi holder af den kongelige familie, og at vi følger med i dens liv. I titusindvis møder danskere op hvert evig eneste år på dronningens fødselsdag for at være med til at festligholde denne dag.

Da dronning Ingrid døde sidste år, var der alene i København 200.000 på gaderne for at vise deres medfølelse. For første gang i lange tider viste danskerne, at man kunne finde sammen om et samlingspunkt. Man følte, at vi var sammen om det her, og jeg tror, det var en ganske god oplevelse, til trods for at det naturligvis var med vemod.

Kongehuset i Danmark binder det danske folk sammen både i hverdag og i fest. Dansk Folkeparti mener ikke, at der skal ændres noget som helst ved de bestående forhold, når det drejer sig om kongehuset. Vi har i Danmark verdens bedste kongehus, og det skal der ikke ændres på, hverken når det gælder love eller regler for dets medlemmer.

Niels Helveg Petersen (RV):

Da mit partis ordfører, hr. Morten Helveg Petersen, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne og på mit partis vegne gøre nogle bemærkninger.

Lad mig starte med at sige, at jeg kan give fuld tilslutning til de synspunkter, statsministeren har fremført. Også jeg anser det for klart og tydeligt, at det danske kongehus selv følger med tiden, og at det danske kongehus netop har vist sin styrke ved at evne at følge med tiden.

Jeg har stor tillid til, at kongehuset selv vil følge den samme linje i fremtiden, og også på dette punkt kan jeg erklære mig helt enig med statsministeren.

Folketinget har jo selv i dag ved behandlingen af lovforslag nr. L 223 om civillisten villet bidrage til modernisering, og jeg finder, at det er meget nyttigt, at det sker.

Jeg har derfor ikke yderligere bemærkninger til forslaget til vedtagelse. Jeg finder, at kongehuset fungerer godt og netop har vist sin styrke ved at kunne tilpasse sig.

Flemming Kofod-Svendsen (KRF):

Når man får en forespørgsel, er det jo naturligt at overveje: Hvad er det egentlig, forespørgerne ønsker, og er der behov for den forespørgsel?

Så vidt jeg er orienteret, er forespørgerne optaget af at få afskaffet kongehuset, og så kunne man vel forvente, hvis man har formuleret det i sine partiprogrammer, at det så er dét, man vil have en debat om, men sådan er forespørgslen ikke formuleret.

Derfor er det første spørgsmål, man må stille: Ønsker forespørgerne at bevare kongehuset i en lidt anden form, men bevare det? For når man gør sig overvejelser for at bringe det danske kongehus i pagt med det 21. århundrede, så vil man vel ikke bringe det i pagt med det 21. århundrede for at få det afskaffet, eller hvordan?

Så jeg er da lidt sådan i tvivl om, hvad forespørgerne egentlig vil. Vil de have kongehuset afskaffet? Hvorfor siger de det så ikke direkte? Er det forkert, det, der står i partiets program-

mer? Er man på vej væk fra sine programpunkter? Det vil da være interessant at høre lidt om, synes jeg.

Og så kan man spørge: Er der behov for en modernisering? Er det sådan, at vi har et kongehus, som er støvet, som slet ikke magter at kommunikere med den danske befolkning? Har vi en regent, som har en ynkelig fremtræden, som slet ikke magter at tale et sprog, så danskerne forstår det? Er det sådan, at danskerne er fuldstændig sløve, ligegyldige over for kongehuset? Er det sådan, så når kongehuset optræder i udlandet, så tager man sig til hovedet over denne umoderne, håbløse optræden?

Jamen dette er jo slet ikke virkeligheden. Så det, jeg synes er det virkelig støvede, er, at vi her i Folketinget skal bruge tid på en sådan forespørgsel, hvor forespørgerne, sådan som jeg ellers er orienteret – men der kan jeg jo blive kloge – slet ikke lægger deres egen politik frem, men foregiver en interesse for noget, som man ellers i andre sammenhænge ikke viser særlig respekt for.

Så jeg kan ikke se andet, end at denne forespørgsel er rent tidsspilde. Vi har et meget, meget velfungerende kongehus, et meget respekteret kongehus, som virkelig magter at forny sig og i det 21. århundrede magter at skabe rammer om et konstitutionelt demokrati i en demokratisk sammenhæng.

Så jeg synes, det eneste nyttige – og det kan så også være nyttigt – er at udtrykke sin høje anerkendelse af det arbejde, som kongehuset udfører; så er der jo kommet lidt godt ud af en ellers helt unødvendig forespørgsel.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Ønsker statsministeren ordet? Fru Kirsten Jacobsen? Jamen så synes jeg, fru Kirsten Jacobsen skulle komme hen og være her, så jeg havde en chance for at se det.

Kirsten Jacobsen (UP):

Undskyld, formand.

Hvad angår den her debat, som vi nu har været vidne til et stykke tid, kunne man jo egentlig godt spørge sig selv: Hvordan kan det gå til, at det først er nu, vi får den her debat?

Så vidt jeg husker, har Enhedslisten haft sæde her i Folketinget siden 1994, og SF har haft sæde her i mere end 40 år. Hvorfor har de aldrig rejst den her debat før? Og hvorfor fremsætter man et forslag til vedtagelse, som går ud på, at man skal

have et udvalg om noget, man i bund og grund vil have afskaffet?

Jeg synes, at på en eller anden måde hænger det ikke sammen. Ethvert parti her i Folketinget kan jo komme med forslag og lave forespørgsler om det, der ligger dem på sinde, og jeg havde da forståelse for, hvis man havde ønsket den her forespørgsel og havde fremsat et forslag om, at vi måtte se at få monarkiet afskaffet. Så kunne man jo have konstateret, at det ville langt den største del af det her Folketing ikke være enig i, ligesom den danske befolkning heller ikke ville være enig i det.

Jeg er glad for, at statsministeren sagde, at regeringen ingen som helst overvejelser havde i den her retning. Jeg synes nemlig, at den, som i den fornemmeste grad overhovedet har forstået at modernisere sig og tilpasse sig det 21. århundrede, er dronningen og den kongelige familie. Så det er et problem, som efter min opfattelse overhovedet ikke er eksisterende.

Må jeg så ikke afslutningsvis sige, at egentlig er dette vel lidt utidigt. Jeg kan slet ikke erindre – jeg har været ude at spørge mig for rundtomkring – at der nogen sinde her i Folketinget har været afholdt en sådan forespørgsel tidligere. At man diskuterer civillisten, og man får moderniserede regler osv., det er o.k., når der er behov for det. Men hvis man vil have afskaffet monarkiet, er det det, man bør sige, så bør man tone rent flag, og så skal man altså ikke komme med mellemløsninger, bare for at man kan få en debat i gang.

Det synes jeg simpelt hen ikke man kan være bekendt, og særlig ikke, når man ved, hvor stor pris hele den danske befolkning sætter på det arbejde, som dronningen og hendes familie gør for Danmark, og på hvilken fremragende vis vi bliver repræsenteret både her og i udlandet.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Ordføreren for forespørgerne, hr. Søren Søndergaard.

Søren Søndergaard (EL):

Først vil jeg naturligvis beklage, at vi ikke har afholdt en helt anden debat end den, som man ønskede at gennemføre. Man ønskede at gennemføre en debat med Enhedslisten og SF om, hvor tåbeligt det var, at vi var imod kongehuset. Og så kommer vi og laver en helt anden forespørgselsdebat om noget helt andet, nemlig hvordan man kan gå ind og kigge på nogle af de problemer, der kan være i kongehuset – om man

går ind for det, om man går imod det, det er ligegyldigt – men i forhold til hvordan tingene har udviklet sig over tid.

Jeg kan ikke gøre ret meget ved beklagelsen. Vi bliver nødt til at rejse de spørgsmål, vi finder interessante, og ikke diskutere de spørgsmål, som andre finder interessante. Dem må de jo selv rejse forespørgselsdebatter om.

I forhold til hr. Flemming Kofod-Svendsen, som er meget uforstående og stiller det spørgsmål, om forespørgerne da ikke ønsker at afskaffe kongehuset, kan jeg bare sige, at det kunne hr. Kofod-Svendsen have lyttet sig til i min indledende tale, hvor jeg lige præcis understregede, at vi ønsker at afskaffe kongehuset.

Men så sagde jeg også, at vi er klar over, at det er et mindretalssynspunkt. Vi respekterer, der er et flertal i dag, som ønsker monarkiet. Men vi mener ikke, at det faktum bør forhindre en løbende diskussion af, hvordan monarkiet fungerer, og en løbende tilpasning til udviklingen i samfundet.

Naturligvis må det da være sådan. Kunne man forestille sig partier, som principielt har en opfattelse omkring f.eks. hastighedsgrænserne på motorveje eller hvad som helst andet, som alligevel ikke ville gå ind og forsøge at påvirke lovgivningen i deres retning uden at få deres fulde mål opfyldt? Selvfølgelig forsøger man da at påvirke tingene i ens retning.

Vi kan sagtens se nogle muligheder for i forhold til en demokratisk standard at forbedre det nuværende kongedømme i Danmark, uden at vi får opfyldt det mål, som vi ganske rigtig har, nemlig at afskaffe monarkiet.

Vi kan så konstatere, at det er der ikke andre der synes. Klarest bliver det jo udtrykt af den socialdemokratiske ordfører og også af den konservative ordfører, fru Gitte Seeberg, som bare slog fast, at alt er i orden.

Men det, der jo er besynderligt, hvis alt er i orden, er: Hvorfor har vi lige for et øjeblik siden brugt tid på at behandle et forslag fra regeringen?

Nu er der måske nogen, der tror, at rækkefølgen i det her var, at først kom regeringen med et forslag til nogle ændringer omkring kongehuset, og bagefter kom Enhedslisten, de skarn, og ville udnytte situationen til at stille en forespørgsel.

Men det er jo ikke sådan, situationen er. Situationen er, at Enhedslisten for lang tid siden anmeldte en forespørgsel, og så har regeringen efterfølgende fundet ud af at benytte lejligheden

til at lave nogle ændringer, som de mente var nødvendige.

Det betyder, at hvis denne her forespørgsel ikke havde været her, så havde vi måske ikke fået de ændringer, som regeringen nu siger er meget nødvendige. Og det er jo lidt mærkeligt.

Så vil jeg sige til fru Birthe Rønn Hornbech, som jo har en meget selektiv historiehukommelse: Fru Birthe Rønn Hornbech husker 1849, hun husker også 1901, men 1920 er fuldstændig ude af den historiske bevidsthed. Hvad var det, der skete i 1920 under påskekrisen? Var det endnu et eksempel på, hvordan kongedømmet var fuldstændig i overensstemmelse med det danske folk? Var det det? Var det derfor, De samvirkende Fagforbund, som LO hed dengang, truede med en generalstrejke? Var det, fordi kongedømmet på det tidspunkt havde nogle handlinger, der var fuldstændig i overensstemmelse med parlamentarismen, eller var det, fordi kongedømmet i den situation faktisk gjorde det modsatte?

Jeg tror ikke, vi kan bruge fru Birthe Rønn Hornbechs selektive historieskrivning til noget som helst. Ligeledes tror jeg heller ikke, vi kan bruge fru Birthe Rønn Hornbechs mærkelige konstateringer til ret meget, f.eks. at statsmagten skal blande sig mindst muligt i familiernes økonomi; derfor så skal man heller ikke blande sig i kongefamiliens.

Måske er der noget, jeg har misforstået, men hvis en almindelig dansk familie investerer i aktier og obligationer og får et afkast, så er de da forpligtet til at betale skat af det. Men det er kongefamilien ikke, selv om det intet har at gøre med deres opgaver som kongefamilie.

Så det er jo ikke et spørgsmål om, at vi vil lave forskelle på folk. Problemet er, at der er forskel på folk, og vi vil have den samme standard. Vi synes, man skal blande sig lige så lidt i kongefamiliens forhold, som man skal blande sig i Hansens og Jensens forhold. Men også her kan vi konstatere, at fru Birthe Rønn Hornbech har dobbelt standard.

Så bliver der sagt fra fru Birthe Rønn Hornbechs side, at monarkiet jo kan ændre sig. Jamen der er mange ting, monarkiet ikke kan ændre, selv om de gerne vil, medmindre der kommer en beslutning her i Folketinget, f.eks. spørgsmålet om, hvem der skal tage over på et givet tidspunkt efter den, der efterfølger dronning Margrethe.

Vi kan komme i den situation, at den førstfødte pige bliver forbigået. Det er formentlig også

noget, en masse ordførere her synes er enormt godt og absolut ikke trænger til nogen ændring, det, at vi kan komme i en situation, hvor den førstfødte pige i kongefamilien bliver sat til side for den næstfødte dreng.

Er det et udtryk for demokrati, er det et udtryk for den ligeberettigelse, som folk her i salen ønsker, eller er det lige præcis et eksempel på, at der er ting, som vi bør se på ud fra en almindelig, demokratisk ligestillingsmæssig opfattelse, men som man altså desværre ikke ønsker at bidrage til?

Hermed sluttede forhandlingen.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Som tidligere meddelt vil afstemningen om det fremsatte forslag til vedtagelse blive foretaget i mødet tirsdag den 8. maj 2001.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forhandling om redegørelse nr. R 16: Indenrigsministerens Landdistriktsredegørelse 2001.

(Redegørelsen anmeldt 27/4 2001. Redegørelsen givet 27/4 2001. Meddelelse om forhandling 27/4 2001).

Sammen med denne sag foretoges:

6) Forespørgsel nr. F 68:

Forespørgsel til indenrigsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om regeringens initiativer til at styrke grundlaget for en varig bosætning i landsbyer og landdistrikter?«

Af Ole M. Nielsen (KRF), Børge Klit Johansen (KRF), Jann Sjørnsen (KRF) og Tove Videbæk (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 27/4 2001. Fremme af forespørgslen vedtaget 2/5 2001).

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til tirsdag den 8. maj 2001.

Begrundelse

Ole M. Nielsen (KRF):

Da jeg stillede denne forespørgsel til indenrigsministeren, det var sidste torsdag, var det sidste frist for at knytte en forespørgsel til den beretning, som var averteret, landdistriktsredegørelsen. Og da vi ikke havde set beretningen på det tidspunkt, syntes jeg ikke, jeg ville gå glip af muligheden for at stille et konstruktivt forslag til vedtagelse for at rette op på nogle af de dårligheder, som måtte være i regeringens beretning.

Jeg må konstatere, at da jeg fik beretningen, der var den faktisk bedre, end man kunne frygte. Det er jo positivt at kunne sige det til regeringen; det vil jeg gerne sige. Den er ikke så ringe, som vi siger i Vendsyssel.

Principielt har regeringen stor forståelse for landdistrikternes vanskelige situation og for bosætningen, det er jo især det, vi har spurgt til, og i praksis har regeringen da også mange gode ting i gang, støtte til forskellige puljer og initiativer.

Alligevel må vi konstatere, at befolkningstallet falder, og at indkomstudviklingen ikke kan følge med. Det med befolkningstallets fald kan vi komme tilbage til, for det er ikke så entydigt i beretningen, som jeg tror det er i virkeligheden, men det har lidt med statistik at gøre.

Men selv om regeringen overordnet og også indenrigsministeren i særdeleshed har stor forståelse, så kniber det alligevel i praksis. Det gælder især inden for andre områder end indenrigsministerens, og derfor kan man heller ikke foreslå en vedtagelse om de værste fejl her i dag, så det vil vi ikke prøve på.

Men nogle af de hindringer, der er for en mere positiv udvikling i landdistrikterne, ligger især inden for miljø- og planlovgivningen, hvor en række af partier – og jeg er ikke altid iblandt dem, for jeg er ikke enig i det hele – har fremsat forslag, og de fleste af dem som sagt rigtig gode, om en lidt mere åben holdning og lidt mere forståelse for, at man kan udvide aktiviteterne. Men der er desværre gået forstokkede ideologiske standpunkter i den sag i miljø- og plankredsen her i Folketinget, må vi sige.

En lidt mere moderne opfattelse kunne afhjælpe det problem, som forespørgslen handler om, altså netop bosætning, og vi glæder os så selvfølgelig til at høre, hvad ministeren nu har at berette, som jeg håber er et supplement, også til det, der står i redegørelsen.